

Prosedyrebeskrivelse ved fjerning av jordmasser infisert med frøbank fra sitkagran

Innledning

Sitkagran (*Picea sitchensis*) er en treart som finnes naturlig på vestkysten i Nord-Amerika (Vadla, 2007). Grana kan bli opptil 70 m. høy i sitt naturlige habitat (Hanssen, 2013), mens i Norge er den høyeste sitkagranen målt til 46 m.

Sitkagran er en uønsket fremmed art i Norge (Gederaas et al., 2012). Plantasjer med sitkagran finnes i nærheten av mange kystlyngheilokaliteter langs kysten også her på Frøya. Spredningspotensiale til arten er meget stor og flere steder i landet er det observert etableringer i kystlynghei. Sitkagran ansees som en trussel på grunn av dens spredningsevne ut i den rødlistede og utvalgte naturtypen kystlyngheia (Nygaard et al., 2000; Aarrestad, 2009; Øyen et al., 2009). På bakgrunn av dette er det fjernet plantasjer med sitkagran i utvalgte områder med kystlynghei av høy verdi rundt i landet.

Sitkagran sprer seg enten ved etablering av frøbank eller ved vindspredning (Hill & Stevens 1981; Griffith, 1992). Frøbank er lagring av uspirte levedyktige frø, vanligvis lagret i jord. Frø som lagres i kaldt og tørt klima kan bevare spiredyktigheten i lang tid. Frøya kommune bruker betydelig midler på å bekjempe sitkagran. For å kunne restaurere vegetasjonen etter hogst er det viktig med kunnskap om spredningsrisiko, hvordan jordmasser som kan inneholde frøbank fra sitkagran bør håndteres etter utgraving slik at vi forhindrer ytterligere ufrivillig spredning av sitkagran. Sitkagran er en art med høy økologisk risiko og er på lista over arter det kreves tillatelse for utsetting.

Håndtering av jordmasser infisert med frøbank fra sitkagran

Etter *forskrift om fremmede organismer §24 fjerde ledd* må det overholdes aktsomhet ved massehåndtering for å forhindre spredning.

Ved utgraving av jordmasser som kan være infisert med frøbank fra sitkagran må det utvises forsiktighet ved eventuell gjenbruk eller deponering, selv om sitkagran i området er fjernet.

Ved flytting av massene vil det medføre ytterligere spredning av sitkagran. Derfor må jordmassene enten leveres til godkjent mottak eller gjenbrukes i tiltaksområdet (avhengig av hvilket tiltak/prosjekt som gjennomføres). Massene kan også midlertidig lagres i containere fram til de blir transportert til godkjent mottak.

Skal jordmassene fjernes i tiltaksområdet er håndteringsprosessen som følger:

- Finn ut om det har vært eller er sitkagran på eller i nærheten av tiltaksområdet.
- Avtal levering av jordmasser til godkjent mottak før igangsettelse av tiltak (Meldal miljøanlegg og ReMidt).
- Gjennomfør tiltaket og se til at alle jordmasser blir levert til mottak, under transport må jordmassene tildekkes for å forhindre spredning sitkagranfrø under transporten.

Referanser:

Aarrestad, P.A. 2009. Trusler for kystlyngheiene. - Naturen 2/09:112-116.

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Griffith, R.S., 1992. *Picea sitchensis*. In: Department of Agriculture, f.s. (Ed.). Rocky Mountains

Hanssen, E. W. (2013). Fremmede bartrær i norsk natur – hvordan sprer de seg? Behov for kartlegging. Del I: Innledning og granartene *Picea*. *Blyttia*, 71: 188-194.

Hill, M.O., Stevens, P.A., 1981. The density of viable seed in soils of forest plantations in upland Britain. *Journal of Ecology* 69, 693-709.

Nygaard, P.H., Skre, O. & Brean, R. 2000. Naturlig spredning av utenlandske treslag. – Oppdragsrapport Skogforsk 19/99: 1-28.

Vadla, K. 2007. Sitkagran. Utbredelse, egenskaper og anvendelse. – *Viten fra Skog og landskap* 2/07: 27-31.

Øyen, B.-H., Andersen, H.L., Myking, T. Nygaard, P.H. & Stabbetorp, O.E. 2009. En vurdering av økologisk risiko ved bruk av introduserte treslag i Norge. - *Forskning fra Skog og Landskap* 1/09: 1-13.